

Kriminella nätverk tvättar pengar genom företag

Finanspolisen och Ekobrottsmyndigheten har utifrån analyser och ärenden undersökt misstänkt penningtvätt som några av de mest tongivande kriminella nätverken i Sverige genomför. I denna rapport beskrivs ett flertal modus där företag används som ett led i brottsuppläggen. Verksamhetsutövare behöver därför ha kännedom om dessa modus i sitt arbete med att motverka den typen av penningtvätt. Misstänkt penningtvätt inom företag rapporteras idag i mycket låg utsträckning till Finanspolisen.

Varierande komplexitet i penningtvätten

Utifrån den samlade underrättelsebilden kan det konstateras att de flesta kriminella nätverk som har hög kapacitet använder företag som plattformar i någon utsträckning för sina brottsupplägg. Brottsvinster som genereras i nätverken ger ofta upphov till en storskalig penningtvätt. Beroende på nätverkens varierande ekonomiska förmåga märks särdrag i tillvägagångssätt och komplexitet i penningtvätten. De utnyttjar exempelvis bolag inom ett flertal branscher parallellt för att tillgodose olika behov inom sin penningtvätt, t.ex. för hantering av stora kontantflöden eller för frekventa transaktioner mellan olika företagskonton. Det finns således en rad olika modus för att tvätta pengar genom företag, och sådana flöden kan ibland vara svårare att upptäcka än transaktioner på privatkonton.

Genom att kontrollera, infiltrera eller själva driva företag kan kriminella aktörer utnyttja verksamheterna som skenbara fasader för brottsupplägg och storskalig penningtvätt. Genom att använda målvakter i företagen möjliggörs anonymitet för kriminella huvudmän. Nätverkens brottslighet innefattar ofta tillgång till olika former av möjliggörare, i flera fall bedöms nyttjande av professionella penningtvättstjänster vara särskilt framträdande.¹ Brottsvinster från t.ex. narkotikaförsäljning och bedrägerier kan på så vis flyttas in i, och igenom de finansiella systemen. Nedan beskrivs några brottsupplägg som är typiska för mer omfattande penningtvättstransaktioner.

Transaktioner genom företagskonton, fiktiva lån och osanna fakturor

Ett vanligt penningtvättsupplägg är att skapa fiktiva skulder mellan företag. Upprättande av falska skuldebrev och utställande av osanna fakturor mellan företag kan användas för att skapa legitimitet till brottsliga transaktioner. Därmed möjliggörs att brottsvinster flyttas mellan företagskonton, och på så vis kan kriminella aktörer dölja pengarnas ursprung och tillgodogöra sig medlen. Sådana tillvägagångssätt förekommer även vid transaktioner som sker från utlandet till svenska bankkonton, t.ex. från tredje land.

Transaktionerna kan även ha andra påhittade förklaringar, t.ex. aktieköp mellan företag, där betalning med brottsvinster därigenom ges en legitim förklaring. Det kan röra sig om transaktioner inom koncerner och företagsgrupper, men även mellan företag som tillsynes saknar koppling till varandra. Även dessa modus används vid transaktioner från utlandet till svenska bankkonton.

---

¹ En professionell penningtvättare, även kallad PML-aktör (professional money launderer), är en person som systematiskt tvättar pengar åt andra, mot betalning. T.ex. anställda på banker, inom fastighetsmäklari och redovisningsbyråer.

Penningtvätt genom leasingföretag

Det finns ett flertal penningtvättsupplägg som innefattar leasingföretag. Det är då ofta fråga om att påstådda varor som leasats betalas med brottsvinster. Ett känt modus innebär att leasingbolag upprättar falska leasingavtal avseende t.ex. inventarier eller utrustning gentemot ett företag för att på bedräglig grund få ett belopp utbetalt från ett ovetande kreditinstitut. Någon utrustning köps i många fall inte in av leasingföretaget och leasas heller inte ut till företagskunden. Summan skickas sedan vidare till företagskunden i form av ett lån. Återbetalning av lånet sker sedan av företagskunden till leasingbolaget med brottsvinster genom månatliga fakturor. Pengarna återförs slutligen till kreditinstitutet, alternativt sker återbetalning endast delvis eller inte alls. Det återbetalade beloppet misstänks komma från brottslig verksamhet, och både leasingbolaget och företagskunden har misstänkta kopplingar till organiserad brottslighet.

Penningtvätt genom kreditgivning

Det finns även andra modus där utlåning av pengar sker till företag. Exempelvis där utbetalning av medel sker från kreditgivningsföretag, vilka innehar registrering hos Finansinspektionen för sådan verksamhet. De utlånade pengarna misstänks här ha ursprung från brottslighet, och låntagarna är i förekommande fall företag med kriminella kopplingar. Även återbetalningen av lånet till kreditgivningsföretaget sker då med brottsvinster.

Factoringbolag – möjliggör penningtvätt omedvetet och medvetet

Inom ett särskilt modus, som innefattar nyttjandet av osanna fakturor, är factoringbolag avgörande för penningtvättsuppläggen och dess skalbarhet. Factoringbolag utnyttjas för både bedrägerier och penningtvätt genom att de köper fakturor som saknar en verklig underliggande fordran. En förutsättning för att factoringbolag kan användas på detta sätt är att factoringbolaget inte gör en grundlig undersökning på bolag och inblandade individer innan de köper fakturorna. Då kriminella nätverk och individer systematiskt använder bolag som har god kreditvärdighet och historik inom sin brottslighet så krävs det mer än automatiserade och ytliga kontroller för att upptäcka de brottsliga aktiviteterna.

Det förekommer även att factoringbolag ägs eller styrs av kriminella aktörer och därmed medvetet kan möjliggör penningtvätt. I dessa fall köper factoringbolaget fordringar/fakturor med begränsad säkerhet och gör medvetna misstag för att försvåra bankers och myndigheters kontroller. Betalningen förmedlas till flera olika betalningsmottagare utan att KYC genomförs. Bolagen anpassar även sin verksamhet för att undgå inspektioner och granskning från Finansinspektionen.

Aktieägartillskott – kamouflerade insättningar av brottsvinster

Andra sätt att använda bolag för att tvätta stora belopp är att sätta in brottsvinster på företagskonton under förespegling att pengarna utgör aktieägartillskott, nyemissioner eller lån. Eftersom denna typ av kapitaltillskott i sig inte är ovanliga i bolag framstår insättningarna som legitima. Ofta slussas de brottsliga pengarna mellan olika privatkonton genom Swish eller banköverföringar med syfte att försvåra spårbarheten, innan de slutligen hamnar hos en person som för över dem till bolaget. Denna person kan vara ägaren eller någon annan som har tillgång till bolagskontona. Aktieägartillskottet kan sedan betalas ut som lön, utdelning eller som en falsk återbetalning av en skuld, och de utbetalade pengarna framstår då som legitima.

Finanspolisen informerar

KRIMINELLA NÄTVERK TVÄTTAR PENGAR GENOM FÖRETAG • MAJ 2024

Otillräcklig monitorering hos verksamhetsutövare

Penningtvätt genom företagsupplägg identifieras i liten utsträckning av verksamhetsutövare och andelen misstänkerapportering till finanspolisen gällande företag är låg. Trots att det föreligger betydande penningtvättsrisker kopplat till företag kan det konstateras att företag i mindre utsträckning är föremål för penningtvättsrapportering till finanspolisen. Endast 5% av samtliga misstänkta transaktioner som rapporterats till finanspolisen avser transaktioner mellan företag². Det bedöms till viss del bero på att verksamhetsutövare i liten utsträckning identifierar misstänkt penningtvätt på företagskonton och/eller monitorerar företagskunder i mindre utsträckning. En delförklarande faktor till det kan vara bristande kundkännedom. I de fall där finanspolisen och/eller andra brottsbekämpande myndigheter misstänker penningtvätt i företag förekommer det inte sällan diskrepanser i den kundkännedom som finns tillgänglig, i relation till verkliga förhållanden. Det kan exempelvis röra sig om uppgifter avseende företrädare och/eller företagets verksamhetsbeskrivning.

Rapportering och brottsanmälan

Verksamhetsutövare som omfattas av penningtvättslagen utgör tillsammans med myndigheter mycket viktiga aktörer i motverkandet av penningtvätt. Information om misstänkt penningtvätt kan vara avgörande pusselbitar i kartläggningen av den organiserade brottslighetens ekonomiska förehavanden. På nästa sida återfinns ett urval av möjliga indikatorer som kan peka på penningtvätt. Misstänkta transaktioner och aktiviteter ska alltid rapporteras till Finanspolisen via GoAML. Om ett brott begåtts hos en verksamhetsutövare så bör detta anmälas till antingen Polismyndigheten eller Ekobrottsmyndigheten, se följande länkar nedan.

<https://polisen.se/utsatt-for-brott/polisanmalan/>

<https://www.ekobrottsmyndigheten.se/om-ekobrott/anmal-ekobrott/>

Ekobrottsmyndigheten
Swedish Economic Crime Authority

---

² Avser STR (Suspicious transaction reports)

Urval av indikatorer som kan peka på att företag och deras bankkonton används för penningtvätt

- Skuldebrev och fakturor används som skenbara underlag för att vilseleda banker och andra verksamhetsutövare vid transaktioner med brottsvinster.
- Medel som överförs mellan företagskonton, med t.ex. "lån" eller "aktieköp" som angiven referens kan vara maskering av penningtvätt.
- Pengar som går in på företagskonto går genast vidare till andra konton.
- Sedvanliga rörelsekostnader förekommer ej på företagskonto.
- Endast ett eller två företag som gör betalningar till ett specifikt företagskonto.
- Inbetalningar sker till företagskonton från tredjeland och länder med hög risk för penningtvätt, och som påstås avse betalningar av lån eller fakturor.
- Företrädare för bolag har låg kännedom om verksamheten, och/eller är företrädare för ett stort antal bolag utan synlig koppling till varandra.
- Kapital tillförs genom aktieägartillskott trots att det inte finns något uppenbart behov av kapital i bolaget.
- Värdet på inköpta leasingprodukter motsvarar inte hela det utbetalade leasingbeloppet/Några leasingprodukter existerar inte alls.

Epost: fipo@polisen.se